

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 5. Forte debet esse ieiunium, vt antiquitus, & discretum, vires vestras bene perpendendo secundum Prælati iudicium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

IV. plumario textarum, serico & auro gravidarum, videas illas modò aspero cilicio horridas; capillos illis faucentes & aureos, modò cinere fordidos: boues, vaccæ mugiant, balant oues, agnelli balatibus suis replent aëra: quid plura? scribitur. Omnes cinericij, cilicini omnes, magnis euulatiibus funebrem tristemque planctum emittentes; Ira hoc est fortè & bonum ieiunium. Idcirco eos Christus viros vocat: *Viri Niniuita.*
 Matt. c. 12. Quid ergo, nec mulieres erant, nec pueruli? Erant quidem; verum ex natura tales, ieiunii & penitentiae fortitudine omnes viri censi merebantur, & erant; aggressi sunt enim penitentiam fortissimam, & ieiunium strictissimum ferro & ari conferendum.

V. O amici, iudicate, si iustum est, cum illis patres simus in sceleribus, simus & pares in penitentia? Quæ sunt scelera nostra? An non ascendit malitia nostra in caelum? O quantum Dei iram irritauimus! An non sese proterua nostra extendit ad terminos terræ vniuersos! Quod scelus non commisitistis? quas impudicitias? quas lasciuias? quas leuitates? quas iuramenta? quas blasphemias? quas odia? rancores quos? crudelitates quas, dolos atque mendacia? Verumtamen quam longè disparè agimus penitentiam? Quis est, qui tam rigorosum allumat ieiunium? Omnes nos excusamus: senex, quia talis est, iuuenis, quia properat ad senectutem; hic quia ætate annisque prouectior, ille quia ad illos ei perueniendum; vovs, quia ei deficit prospera valetudo, alter ne illam perdat, vna, quia lactans, altera, quia prægnans, aut desiderat in prægnari. Quis ille, qui aggrediatur ieiunium tam validum? qui carnem maceret asperò cilicio, durâque castiget disciplinâ? Idcirco autem nostræ carnis radix manet tam parum alligata ac mortificata, vt eodem planè modo germinet peccatorum stolones in Quadragesima, quo extra illam, alioue tempore geminaret.

§. 5. Ieiunium, debet esse forte, vt antiquitus, & discretum, viros vestras bene perpendendo secundum Prælati iudicium.

M Aiora insuper vinculum illud continet mysteria & magna comprehendit illud, quod ex ære ferreo constare debeat. *Alligetur vinculo ferreo & aro.* In S. Scriptura & præcipue hoc loco, & in alia visione quam habuit Rex Nabuchodonosor quamque illi ex-

posuit Daniel, ferrum symbolum est fortitudinis; ita fatus, explicando pedes ferreos illius statuae, qui Romanorum significabant Monarchiam; quia sicut ferrum omnia domat & comminuit, talis futura esset Romanorum potestas, quæ ceteras omnes sibi subiugaret nationes. *Es verò hieroglyphicum est sapientiae;* ita D. Hieron. a D. August. b D. Gregor. e quia sonorum est: *Es est vocalissimum,* ait D. Hieron. d & eâ phrasi declarat ipse Daniel statuae ventrem ex ære signare Græcos, qui toto orbe vt sapientissimi colebantur, de quibus ait D. Paul. e. *Græci sapientiam quarunt.* Dux sunt ieiunio necessariorum qualitates, prima: vt sit ex ferro in duabus rebus; vna sit, vt carnis domet petulantiam & mortificet, & affligat vehementer. Secunda, ne de facili, leui ex causa frangatur. Conqueritur D. Ambros. vt vidit quamlibet nos arripere occasionem frangendi ieiunium: hunc ob nimios calores, quibus ait sibi vires resolui; illum ob intensum frigus, cui necessarium esse affirmat per æsum vires reparare; alium, quia capitis patitur vertigines, quæ eum placidè dormire non patiuntur; alterum stomachus debilis afficit, & nunquam, vt quereris, desunt tibi prætextus, seu fitolæ rationes. diebus Veneris & Quadragesimæ non ieiunandi.

Quis modo consideret, quam fortiter olim Christiani fideles obseruauerint hæc ieiunia. Refert D. Hieron. de Sancta Paula, quod infirma & grauitèr quidem, non solum non potuerit à medicis eò adduci, vt ieiunio abstineret, sed nec quidem vt vel vnam vini guttam biberet. D. Gregor. b ex occasione laudandi S. Monachum Eleutherium, narrat de seipso, quod cum in periculolum morbum tempore Quadragesimæ incidisset, cui sæpè sapius deliqua accidebant, quibus incedendis, qualibet hora sumere tenebatur cordis confortatiua: *Nisi me fratres frequenter resicerent, visalis mihi spiritus funditus intereundi videbatur;* Lachrymari cepit, non ob corporis infirmitatem, & pectoris oppressiones: verum quia illi deficerent vires ne ieiunans perueretaret. Quocirca ad se euocauit S. Eleutherium, de quo intellexerat, quod orationibus suis mortuum suscitasset ad vitam, eumque totus lachrymis infusus rogabat, vt pro eo apud Deum supplex intercederet; Non mihi (inquit) dolores auferat, aut tollat ægritudinem, sed ita dolores temperet, & morbum mitiget, vt ad minus possim seruare ieiunium, vel aliquo die, si sic ei placuerit, factumque est ita, obtinuit hoc illi

illi S. Monachus à Deo, quo mihi testor, ait D. Gregor. omnis pœna deinceps supercedit. Non erat, sic confirmat D. Basilus, aut Princeps aut Nobilis, aut senex, aut adolescens, aut vir aut mulier, aut dux aut miles, qui non tam integrè & mente hilar quadragesimæ dies obseruaret, vt vel vna vidua. Moris erat, quem notat D. Chrystost. vt is qui ieiunium seruare non posset, domo egredi non præsumeret, & error videbatur intolerabilis & libertas minimè ferenda, sanos se ostendere ad negotia & corporis oblectamenta, ad ieiunium verò visibus deficientes. Non sicut nos: multos enim est reperire cæteris rebus sanos & integros, soli ieiunio infirmos & debiles, suis profanitatibus satis bene valens eit decrepitus senex, & illis exequendis se iuniorum ostendit. Sufficiunt adolescenti vires suis lasciuus, nocturnisque diuagacionibus grauiori seruo outillo, quam equus validus iufferet. Officialis robustus suis curandis bonis, mercator suis diurnis itineribus, & discursibus per varias mundi plagas, & vt vnicò verbò plura dixerò, omnes iustus, iocis, vanitatis, & traductioni temporum, & quibuscumque rebus, quas prosequi intendunt, valentissimi, soli autem ieiunio tenues, macilentis, exhaulli, & prætextus distillationibus, humoribus, defluxu, stomachi debilitati imputatur.

Item de Maximè contineret sic suadente D. Leone, & prior illi sic D. Augustinus iudicauerat, vt qui ad ieiunium haberi impotens, sese subsahat, & D. A. v. pleret, vt cui vires ad peccandum suffecerint, & ad ieiunandum modò deficient, rubore persuadatur, cum sese inter ieiunantes aspiciens, ipse fortioribus his armis nodus inueniatur. *Qui ieiunare non valet, (hortatore D. August.) cum gemitu & suspirio, & animi dolore manducet, pro eo quod alius ieiunans, ipse abstinere non potest.*

IV. Non comedebant nisi valde serò, & post solis occasum, vnde dictum fuit, quod diebus ieiunij, coenarent, & hoc postquam integrum quasi diem impendissent sacris officiis audiendis orationibus & eleemosynis: vt tradunt D. Ambrosius & D. Augustinus Sic instituit S. Syluester Papa & ordinauit Concilium Cabillonense e quod dicitur, vt nullo modo habeatur ieiunio satisfactio, qui hanc horam coenandi præuenisset, cuius hanc defigat rationem, *Concurrèndū est enim ad missam, & auditū missarum solemnem, & vespertinum officium, & largitū eleemosynis ad cibum accedendum.* Huic conuenit relatum à D. Thom. decretum Concilij Chalcedonensis in hæc verba. *In Quadragesima nullatenus credendi sunt ieiunare, qui ante manducauerint, quam vesperis.* D. Thom. num celebratur officium. Quin & modo, vt eius. 2. 2. 9. rei memoriam recolat Ecclesia, in more habet dicere vesperas ante prandium. Et narrat D. Augustinus quod Romæ & Mediolani viderit seruari moribus ieiunium, vt multi non cenarent de triduo in Ecclesia triduum; nec solum viri, sed & mulieres.

Cænis verò communiter solis fructibus contenti; absolute autem pisces remittebantur de licitiores, maiores & vegetiores; solis verò infirmis concedebantur pisciculi viliores, idque de Const. gratia & indulgentia speciali, vt patet ex Concilio Gerundinensi a, & Concilio 4. Toletano. b d. Hom. 3. Non perittebantur. cupiditæ, nec vini potus, ad populum nec mellis elus, sicut opimè ad rem tractantur lum. D. Clemen. Papa. c. D. Chrystostom. d. D. Hieron. e. D. Cyrill. Hierosol. f. Ex quo vt notant D. Basil. g & Ambros. h. Dicebatur quadragesimæ tempus: *1. & ius cognorum: Quia totò illò tempore non necesse erat coquium ieiunare, nec se, curam habere de condimentis delicatis, de quibus epimus in nostris Tractibus i. In abstinentia verò à carnibus quantus seruaretur rigor, h. quis nobis dixerit? Refert historiam Nicephorus Calistus k annò quòdam Constantinopolim tam graui oppressam fame, vt in ea deficerent omnes cibi quadragesimales, Visum fuit Imperatori Iulianiano, extremam adeò necessitatem à lege ieiunij absoluere, nec in tanta rerum inopia posse seruari præceptum; quocirca præcepit carnes ad emendum exponi. Mandatum hoc Imperatoris populus tam grauitè accepit ac indoluit, ut non solum non esset qui carnes emeret, infuper vniuersi Imperatorem adierunt, protestati se malle fame emori, quam carnes tempore stricta quadragesimæ manducare; do vobis auctoris obsecrauerba: *Mortem sibi potius aduendam esse sententiam, quam vt quaquam de patris moribus & traditionibus mutarent.* Siquis verò infirmitatis gravitate pressus ad esum carnis teneretur, auctore D. August. hac tam secretò vescebatur, vt nullus eum videret edentem, quasi rem rubore dignam patraret: & hoc ita fiebat, vt ægroto non darentur aues aut delicata iuscula, quæ palato satisfacerent, sed sola simplex caro, quæ seruiret necessitati.*

Simile huic quiddam egit Magnus Rex noster Dominus Iacobus Conquistor, cui cùm præcipetur esus carnis in quadragesima, & diebus Veneris, urgente maxima necessitate, comedit frustum vnum arictis, sale non cocti, vt minus eius gultui saperet esus carnis quam chinæ.

libet alius quadagesimalis cibus. His nostra
 velim opponas ieiunia, qualia sunt? quam longè
 ab his distant? quam faciliè, & leui occasione il-
 la omittimus? quo die autem ieiunamus, quibus
 vitum conditimus? quæ conarum commenta?
 quam piscium varia species, fritorum que fru-
 ctus: quot pisces aceto, alii que liquoribus de-
 mensi: quæ atrocetæ differentes? quot dissimiles
 modi apparandi oua? quot genera placentarum?
 Ser 71. 73. D. Augustinus, quod ne in minimo quidem de-
 lectamento tibi detrahi ut, nisi quod mutatur in
 tom. 10. ex
 dusepsi. cœnis: & deliciae quæ extra quadagesimam cum
 carnibus, modò mille aliis condimentis, & cu-
 pedis vigeant in piscibus. Illi, qui sic à carni-
 bus temperant, ut alias escae & difficultiora prepa-
 rationis, & pretij maioris inquirent, multum er-
 rant: non enim hoc est suscipere abstinentiam, sed
 mutare luxuriam. Luxuriam vocat delicias. Mo-
 do verò si de collationibus loquamur, quæ pau-
 cis abhinc annis in Ecclesiam fuerunt introdu-
 ctæ, quàm multi tales sumunt, ut carnis æqui-
 ualent opulentis: Tempore D. Antonij Archi-
 episcopi Ordinis nostri, qui plus minùs centum
 & quinquaginta abhinc annis vixit, nullatenus
 admittebatur in collatione panis, vnde scribit
 fuisse mortale peccatum in collatione vesci pane.
 Contemplare, quæso te, quæ modò sumantur,
 quomodo ieiunemus? mane opiparè comedimus,
 & vespèri moderatè. Hic noster modus ieiunandi
 explicuit mihi id quod Spiritus S. ait de
 1. Reg 12. David: Ieiunavit David ieiunio. Quis igitur non
 16. ieiunat ieiunio? Tu, & tu, & multi, qui maiorem
 curam habent elus & potus in die ieiunij, quàm
 Tract. 7. aliis, de quo latius in nostris Tractatibus.
 2. Conditio requisita ea est, ut vinculum ex
 a. 104. & ate eudatur, quod (ut diximus) symbolum est sa-
 199. pientia, prudentia & discretionis, id quod vno
 IO verbo dixit D. Paulus. Rationale obsequium vs-
 Rom. 12. 1. strum: Habemus enim, ut aduertit D. Chryso-
 Hom. 10. stianum & misericordem Deum, qui, ut nec ipsa
 in Gen. eius Ecclesia pia mater nos intendit & vltra vi-
 res nostras obligare, qua ratione ab obligatione
 ieiunij eximuntur multi, seu propter molestum
 laborem, seu ætatem lassatam, seu ob infirmi-
 tatem, seu ob necessitatem. Ad hoc autem ma-
 gna requiritur prudentia & discretio. Ita nobis
 protektatur Spiritus S. dum ait: quod si carnem
 nostram subiectam habere contendimus, & con-
 cupiscentiam refrænatam, incumbat nobis eam
 domare victu aspero, disciplinis, ieiuniis, cilicijs
 loquens de illa sub figura iumentis, seu equi in-
 domiti qui baculo ac ouertibus manuetur, & ser-

ui recalcitratis, qui nisi leuiticâ, & flagris ter-
 reatur continens vescat & micratur traditiones
 Sic autem loquitur: Cibaria & virga, & onus
 asino. Et disciplina & opus seruo. Operatur in
 disciplina, &c. Laxa manus illi queri libertatem,
 iugum & lorum curuans collum durum &c. Ser-
 uo maleuolo compedes & tortura &c. Curua il-
 lum compeditibus &c. Adde: Verum sine iudicio ni-
 hil facias graue. Sicut penitentia, sunt mortifi-
 cationes, quando eas aggrauas, cum iudicio &
 discretionem: & hoc vinculum ætis. Quia verò
 si ipsa sis iudex, eam similiter sis pars, in tua
 voiem faciliè sententiam desisteres, & libenter
 tuæ carnis exciperes rationes, carnis, inquam,
 uti spellis & adulantis; eiusque prætextus fran-
 gendi ieiunium videbuntur tibi sufficientes,
 quinimo plusquam iusta: Decreuit octauum
 Concilium Toleranum: ut nullus ex proprio iu-
 dicio & sententiâ omittat ieiunium: non enim
 æquum est, ut quis iudex sit in propria causa,
 verum ille sit aut Prælati aut Confessarius.
 Quos autem aui incuruat, aut languor extenuat,
 aut necessitas avertat, non ante probata violari præ-
 sumunt quàm à Sacerdote permillum accipiant.
 Eiusdem sententiæ longè ante fuerat D. Cy-
 rill. Alex. quem ingeniosè defendit ex quodam
 Dei decreto, quod ipse ad rem exponit, quo præ-
 cipit Deus, quod si voto quis se obtulerit, &
 ad aliquid in Dei famularu agendum obligave-
 rit, si post ei videatur effectus res impossibilis,
 eam ex proprio iudicio non omittat, verum: re-
 curret ad Sacerdotem. Stabit coram Sacerdote &
 quantum ille dissimauerit & viderit eum reddere
 posse tantum dabit. Consulat Sacerdotem, ille
 vires eius examinet, attendat an senex sit, vel
 adolescens, vir an mulier, lactans an libera, sa-
 nus an infirmus. Quod si viderit votum ex toto
 non posse implere, ex parte verò equidem, hoc
 ipse d iudicet, & disponat ut exequatur. Hoc igitur
 agendum est. Expone medico spirituali &
 corporali necessitatem tuam, indigentiam tuam,
 examinet hic vires tuas, xpendat rationes, si
 autem per totam non possis ieiunare quadage-
 simam, mediam perfice; si verò vires omnino de-
 ficiant ad ieiunium, eleemosynis & orationibus
 defectus ille suppleatur. Ut hic bene explicant
 D. Leo 4. & Aug. 6. & nos latius c.

Ser 71. 73.

VI. Veteres collatio nes.

1. Reg 12. 16.

Tract. 7. a. 104. & 199.

IO Rom. 12. 1. Hom. 10. in Gen.

21.

21.

Can. 5.

Lib. 9.

ar. 10.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.

11.